

Escola Universitaria de Enfermaría Meixoeiro

Grao en Enfermaría

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V52G140V01101	Anatomía humana: Anatomía humana	1c	9
V52G140V01102	Psicoloxía: Psicoloxía	1c	9
V52G140V01103	Bioquímica: Bioquímica	1c	6
V52G140V01104	Enfermaría comunitaria I	1c	6
V52G140V01105	Fisioloxía: Fisioloxía	2c	9
V52G140V01106	Estatística: Estatística	2c	6
V52G140V01107	Fundamentos de enfermaría	2c	9
V52G140V01108	Idioma moderno: Inglés técnico	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Anatomía humana: Anatomía humana				
Materia	Anatomía humana: Anatomía humana			
Código	V52G140V01101			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González Oya, Jacinto Luis			
Profesorado	González Oya, Jacinto Luis Montenegro Guerrero, María Jesús			
Correo-e	jacinto.luis.gonzalez.oya@sergas.es			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	A materia de Anatomía Humana céntrase en explicar aos alumnos as estruturas macroscópicas e microscópicas que forman o noso organismo. Para iso, dividiuse a materia en base aos principais aparellos que compoñen a nosa economía. Por iso, os obxectivos xerais que se lle solicita ao alumno son: Identificación e coñecemento das estruturas do corpo humano. Comprender as bases moleculares das células e dos tecidos. Identificar as partes do noso corpo, así como a súa relación con estruturas afíns.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados aos resultados na saúde, evaluando o seu impacto, a través das guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica e trata o cuida un problema de saúde
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaz de comprender a terminoloxía anatómica esencial	B1	C1	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D4
	B5		D7
			D9
Ser capaz de comprender a anatomía descriptiva y topográfica aplicada a los diversos sistemas que integran o ser humano.			D11
	B1	C1	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D4
	B5		D7
			D9
			D11

Ser capaz de utilizar, de forma apropiada, os conceptos básicos adquiridos sobre as estruturas dos diversos órganos e sistemas que componen o corpo humano.

B1	C1	D1
B2		D2
B3		D3
B4		D4
B5		D7
		D9
		D11

Contidos

Tema

1-CITOLOXÍA	MEMBRANA PLASMÁTICA CITOPLASMA ORGANELAS NÚCLEO CELULAR DIVISIÓN CELULAR
2-EMBRIOLOXÍA	XENERALIDADES ECTODERMO MESODERMO ENDODERMO
3-HISTOLOXÍA	UNIÓNS INTERCELULARES ESPECIALIZACIÓNS CELULARES TIPOS DE TECIDOS: A-EPITELIAL B-CONJUNTIVO C-MUSCULAR D-NERVIOSO REPARACIÓN HÍSTICA MEMBRANAS CORPORAIS
4-CONCEPTOS DE ANATOMÍA HUMANA	4.1 CONCEPTOS BÁSICOS 4.2 POSICIÓN ANATÓMICA 4.3 PUNTOS DE REFERENCIA
5-APARELLO LOCOMOTOR	5.1 ÓSOS 5.2 MÚSCULOS 5.3 ARTICULACIÓNS
6-SISTEMA CARDIOCIRCULATORIO	6.1 CORAZÓN: Pericardio, miocardio, endocardio, válvulas. Sistema de conducción. Arterias e veas coronarias. 6.2 ARTERIAS do corpo humano e as súas ramas. 6.3 VEAS do corpo humano e as súas ramas. 6.4 SISTEMA LINFÁTICO 6.5 TERMINOLOXÍA CARDIOCIRCULATORIA
7-APARELLO RESPIRATORIO	NARIZ FARINGE LARINXE TRAQUEA BRONQUIOS PULMÓNS TERMINOLOXÍA
8-APARELLO DIXESTIVO	8.1 TUBO DIXESTIVO 8.2 GLÁNDULAS ANEXAS
9-APARELLO XENITO-URINARIO	9.1 APARELLO XENITAL 9.1.1 APARELLO XENITAL MASCULINO. 9.1.2 APARELLO XENITAL FEMININO. 9.2 APARELLO URINARIO
10-SISTEMA ENDOCRINO	XENERALIDADES HIPOTÁLAMO HIPÓFISIS TIROIDES PARATIROIDES SUPRARRENALES HORMONAS SEXUAIS PÁNCREAS ENDOCRINO HORMONAS PARACRINAS

11-ÓRGANOS DOS SENTIDOS

XENERALIDADES
VISTA
OIDO
OLFACTO
GUSTO
TACTO

12- SISTEMA NERVIOSO CENTRAL E PERIFÉRICO	12.1 SISTEMA NERVIOSO CENTRAL 12.2 SISTEMA NERVIOSO PERIFÉRICO 12.3 CÉLULAS DEL SISTEMA NERVIOSO
---	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	39	47
Lección maxistral	70	104	174
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Sesións en sala de demostracións con estudo de modelos anatómicos desmontables, atlas, etc. Todo iso para a localización precisa das partes do corpo humano. Seminarios con corazóns animais pra un mellor coñecemento anatómico. Búsqueda bibliográfica, desenvolvemento dun tema e posta en común do mesmo. Entrega dun traballo ó remate do seminario.
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas, con explicacións dos conceptos teóricos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	En clase, en las tutorías o a través del correo.
Lección maxistral	En clase, en las tutorías o a través del correo.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Tutorías e correo electrónico para prepara-lo exame
Exame de preguntas obxectivas	Tutorías e correo electrónico para prepara-lo exame

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Avaliación continua en todos os seminarios.	20	B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivasExame 1		40	B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivasExame 2		40	B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación Continua: Examen 1: 40%, Examen 2: 40%. Seminarios: 20%. A non participación nos seminarios conlevará a

perda da nota que xeneran éstos. **IMPORTANTE:** Para que a nota dos seminarios sume, e preciso obter nos exames (a suma deles), polo menos, 34 puntos netos. Polo tanto, si se obteñen nos exames, polo menos, 34 puntos netos, a nota final da asignatura será a suma dos mesmos máis a dos seminarios/traballos.

Avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Se o alumnado decide elixir a modalidade de AVALIACIÓN GLOBAL deberá solicitálo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primeiro día do comezo do curso. Realizará un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %.

Alumnado matriculado por segunda o sucesivas veces: Aquel alumnado que no superara a asignatura no curso(s) anterior(es) poderá elixir entre dúas opcións: 1. Con avaliación continúa. Neste caso a avaliación será igual que para o alumnado matriculado por primeira vez (Examen 1: 40%, Examen 2: 40%, Seminarios: 20%). 2. Con avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Deberá solicitálo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primeiro día do comezo do curso. Realizará un EXAMEN ACCESORIO (20 preguntas tipo test o V/F) que, SUMADO OS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL UN 100 %, SIEMPRE Y CUANDO SE TENGAN SUPERADOS LOS SEMINARIOS EN EL (LOS) CURSO(S) ANTERIOR(ES).

SEGUNDA OPORTUNIDADE (EXAMEN DE JULIO): 1. CONTÍNUA: a avaliación do proceso de aprendizaxe farase en base a un exame, co mesmo formato que o da convocatoria que ten suspenso. Estará baseada nos seguintes porcentaxes: Examen: 80%. Seminarios: 20%. As calificacións dos seminarios gárdanse ata a convocatoria de xullo, pero nunca poderán gardarse dun curso para outro. 2. NON CONTÍNUA: Igual que na convocatoria de decembro, e dicir, un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES).

Máis información de como leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma MOOVI.

A información relativa a data do examen, hora e lugar atópase na seguinte dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Tórtora-Derrickson, **Principios de anatomía y fisiología**, 15ª, Panamericana, 2018

Patton, **Estructura y función del cuerpo humano**, 16ª, Elsevier, 2021

Frank H. Netter, **Atlas de anatomía humana**, 7ª, Elsevier, 2019

John T. Hansen, **Netter. Cuaderno de anatomía para colorear.**, 2ª, Elsevier, 2019

Bibliografía Complementaria

Marieb, **Anatomía y Fisiología Humana**, 9ª, Pearson, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105

Enfermaría clínica I/V52G140V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Enfermaría comunitaria I/V52G140V01104

Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Psicología				
Materia	Psicología: Psicología			
Código	V52G140V01102			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González Oya, Jacinto Luis			
Profesorado	González Oya, Jacinto Luis			
Correo-e	jacinto.luis.gonzalez.oya@sergas.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/direceuemeixoeiro/index.php/es/			
Descrición xeral	A asignatura de Psicología ten como obxectivos, describir o marco conceptual da enfermaría psicosocial, en xeral. A identificación dos fenómenos psicosociais e de habilidades básicas de comunicación eficaz. Pretende outorgar aos alumnos as actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica. Para elo, estudia os aspectos psicolóxicos do usuario nos cuidados de saúde e describe as fases do desenvolvemento evolutivo do individuo. Seu estudio tamén se centra en describir as fases do desenvolvemento humano dende o punto de vista psicosocial e o manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, ás persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven o seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B17	Realizar cuidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionar axuda nestas.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar o estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta violencia
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber comprender as bases psicolóxicas clásicas e suas relacións coa enfermaría.	A1	B4	C9	D1
	A2	B7	C10	D2
	A4	B8	C50	D3
	A5	B9		D7
				D11
Ser capaz de aplicar o pensamento científico á vida cotiá e laboral.	A1	B11	C12	D3
	A2	B17	C14	D4
	A3			D9
	A4			
	A5			

Contidos

Tema	
Descrición e marco conceptual da enfermaría psicosocial.	Introducción, Evolución dos cuidados dos aspectos psicosociais de enfermaría. Importancia do estudo das ciencias psicosociais. Introducción Modelo biolóxico ou médico. Modelo psicodinámico ou psicanalítico. Modelo interpersoal. Modelo conductual. Modelo existencial humanista. Modelo cognitivo. Modelo sistémico. Modelo sociolóxico ou sociocultural. Introducción. Sustrato biolóxico da conduta. Ritmos circadianos: sono e vigilia. Aplicación nos cuidados de enfermaría
Identificación dos fenómenos psicosociais.	Perspectiva Holística da persoa. Dimensión intelectual. Introducción. Valor adaptativo da aprendizaxe e a memoria. Aprendizaxe. Memoria. Relevancia do estudo da aprendizaxe e a memoria. Introducción ao orixe da motivación. Motivación intrínseca e extrínseca. Disposición motivacional do paciente. Aplicación nos cuidados de enfermaría. Motivación do/a enfermeiro no desenvolvemento da súa profesión. Introducción. Concepto e Componentes da emoción. Funcións das emocións. Dimensións da experiencia emocional. Aplicación dos cuidados de enfermaría.
Identificar habilidades básicas de comunicación eficaz	Introducción Concepto de comunicación. Axiomas da comunicación humana. Diferencias entre comunicación e linguaxe: a especificidade da linguaxe humana. Desenvolvemento da linguaxe na etapa infantil. Aplicación nos cuidados de enfermaría. Actitudes básicas dos profesionais sanitarios. Sistemas para mellorar as habilidades de comunicación co paciente. Conclusións
Actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica	Introducción. Perspectiva holística da saúde. Algúns conceptos holísticos de interese. Perspectiva holística e cuidados de enfermaría. Aspectos psicosociais dos cuidados. A enfermidade e a hospitalización. A ansiedade e o estrés como componentes básicos do enfermarse. Aspectos psicolóxicos do dolor. As perdas e o proceso de duelo. Métodos alternativos para mellorar o benestar do paciente. Técnicas relacionais en enfermaría. A relación enfermeiro/a-paciente. Aspectos psicosociais do paciente cirúrxico, do paciente crónico, e do paciente terminal. O paciente ingresado nunha unidade de cuidados especiais.
Aspectos psicolóxicos do usuario nos cuidados de saúde.	Procesos psicolóxicos: atención e percepción. Requisitos para a percepción do mundo externo. Factores que inflúen na percepción. Percepción de síntomas e sufrimento. Percepción social. Percepción de control. Aplicación nos cuidados de enfermaría.
Fases do desenvolvemento evolutivo.	Infancia. Teorías do desenvolvemento. Evolución do neno. Experiencias de hospitalización. Adolescencia. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría. Edad adulta. Etapas e características da vida adulta. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría. Personas Maiores, etapas e características. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.

Fases do desenvolvemento humano desde o punto de vista psicolóxico.

A persoa como unidade de relación. Consideracións psicolóxicas básicas. As relacións interpersoais. Valores e creencias. Formación das actitudes e procesos de cambio. A relación intrapersonal. O autocoidado como estratexia para o crecemento persoal. Técnicas para desenvolver os recursos persoais. A familia e formas familiares. Sistemas sociais de apoio. A familia como sistema. Life-events, crises e homeostasis familiar. Ciclos evolutivos e familia. A familia atípica. Outras estruturas dos roles parentais. Factores de risco e familias en crise. O/A enfermeiro/a nos grupos. Os grupos, técnicas grupais en enfermaría. O liderato e a capacidade de influir. O liderato en enfermaría. O equipo de enfermaría como grupo de traballo.

Manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.

Introducción e marco conceptual da violencia de xénero. Definición. Perfil do acosador-agresor. Perfil da vítima. Inicio do proceso. Descrición do proceso da violencia de xénero. Consecuencias para a vítima. Prevención e educación para a igualdade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	22	30
Presentación	1	10	11
Debate	5	10	15
Lección maxistral	59	106	165
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo. Pódense levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Debate	Debate trala exposición do tema.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	En clase, en las tutorías o a través del correo
Presentación	En clase, en las tutorías o a través del correo
Lección maxistral	En clase, en las tutorías o a través del correo
Debate	En clase, en las tutorías o a través del correo
Probos	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Tutorías e correo electrónico para prepara-lo exame
Exame de preguntas obxectivas	Tutorías e correo electrónico para prepara-lo exame

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Abordanse contidos teóricos de maneira práctica e participativa. Por elo e fundamental a asistencia ao mesmo e realizar os exercicios individuais ou grupais durante a sesión de 2 horas. Faráse role-playing, ver vídeos didácticos, lectura de casos ou debates guiados. A nota de cada seminario será de 0-2 puntos.	5	B11 C10 D9 C12
Presentación	Exposición por parte do/a alumno/a ante o docente e un grupo de estudantes do traballo realizado	25	A2 A3 A4 D1 D2 D3

Debate	Debate trala presentación do tema na aula	10	A1 A2 A3 A4	B4 B7 B8 B9 B11 B17	C9 C10 C12 C14	D1 D2 D3 D4
Exame de preguntas obxectivas	Exame 1	30	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B7 B8 B9 B11 B17	C9 C10 C12 C14 C50	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	Exame 2	30	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B7 B8 B9 B11 B17	C9 C10 C12 C14 C50	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación Continua: Para aproba-la asignatura é imprescindible a asistencia a clase/debate e a os seminarios, así como facer a presentación do tema elixido. A non participación nos seminarios, ou na presentación na clase, conleva a perda da nota que xeneran éstos. A nota de Debate só se alcanzará na súa plenitude si o-a alumno-a ten una boa participación. **IMPORTANTE:** Para que a nota dos seminarios, presentación na clase e debate/asistencia a clase sumen, e preciso obter nos exames (a suma deles), polo menos, 20 puntos netos. Polo tanto, si se obteñen nos exames, polo menos, 20 puntos netos, a nota final da asignatura será a suma dos mesmos máis a dos seminarios, presentación na clase e debate/asistencia.

Avaliación NON CONTINUA/GLOBAL: Se o alumnado decide elixir a modalidade de AVALIACIÓN GLOBAL deberá solicitálo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar dende o primeiro día do comezo do curso. Realizará un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %.

Alumnado matriculado por segunda o sucesivas veces: Aquel alumnado que no superara a asignatura no curso(s) anterior(es) poderá elixir entre dúas opcións: 1. Con avaliación continúa. Neste caso a avaliación será igual que para o alumnado matriculado por primeira vez (Examen 1: 30%, Examen 2: 30%, Seminarios: 5%, Presentación 25% y Debate 10%). 2. Con avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Deberá solicitálo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar dende o primeiro día do comezo do curso. Realizará un EXAME ACCESORIO (40 preguntas tipo test o V/F) que, SUMADO OS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL UN 100 %, SIEMPRE Y CUANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO (NOS) CURSO(S) ANTERIOR(ES).

SEGUNDA OPORTUNIDADE (EXAME DE XULLO): 1. CONTÍNUA: a avaliación do proceso de aprendizaxe farase en base a un exame, co mesmo formato que o da convocatoria que ten suspenso. Estará baseada nos mesmos porcentaxes que para a primeira convocatoria: seminario (5%), presentación (25%), exame 1 (30%), exame 2 (30%) y debate (10%). As calificacións dos seminarios/presentación/debate gárdanse ata a convocatoria de xullo, pero nunca poderán gardarse dun curso para outro. 2. NON CONTÍNUA: Igual que na convocatoria de decembro, e dicir, un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES).

Máis información de como se leva a cabo a cualificación da materia, do contido dos exames, dos tipos de preguntas e da súa ponderación pódese atopar na plataforma MOOVI.

A información relativa á data do exame, hora e lugar se atopa na seguinte dirección web:
<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lilienfeld, S. y Lynn, S., **PSICOLOGÍA, una introdución**, 2011,

Bibliografía Complementaria

Morrison, V. y Bennett, P., **Psicología de la Salud**, 2008,

Pinel, John P. J., **Biopsicología**, Pearson,

Llor, B. y otros, **Ciencias Psicosociales Aplicadas a la Salud**, 1995,

Chalifour, J., **La relación de ayuda en cuidados de Enfermería**, 1994,
 Cibanal, Juan, **Interrelación del profesional de Enfermería con el paciente**, 1991,
 Amigo Vázquez, I y otros, **Manual de Psicología de la Salud**, 2003,
 Fromm, Erich, **El arte de amar**, 2004,
 Huxley, Aldous, **Un mundo feliz**, bolsillo,
 Damasio, Antonio, **El error de Descartes**, Destino,
 Frankl, Viktor E, **El hombre en busca de sentido**, Herder,
 Slater, Lauren, **Cuervos entre locos**, Alba editorial,
 Ressler, Robert K, **Dentro del monstruo**, Alba editorial,
 Kubler-Ross, Elisabeth, **La rueda de la vida**, Zeta bolsillo,
 Wiseman, Richard, **Rarología**, Temas de Hoy,
 Sacks, Oliver, **Los ojos de la mente**, Anagrama,
 Gigerenzer, Gerd, **Decisiones intuitivas**, Ariel,
 Luca de Tena, T, **Los renglones torcidos de Dios**, Planeta,
 Watzlawick, P., **El arte de amargarse la vida**, Herder,
 Watzlawick, P., **Lo malo de lo bueno**, Herder,
 Porter, R., **Breve historia de la locura**, Turner,
 Rubia, F. J., **El cerebro espiritual**, Fragmenta,
 Colegio oficial de Psicólogos, www.cop.es,
psicodoc.copmadrid.org/psicodoc.htm,
www.psiquiatria.com/,
[\(http://peliculassobrepseudologia.blogspot.com.es/](http://peliculassobrepseudologia.blogspot.com.es/),

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Enfermería en salud mental/V52G140V01305

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Enfermería comunitaria I/V52G140V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Bioquímica: Bioquímica				
Materia	Bioquímica: Bioquímica			
Código	V52G140V01103			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Diz Chaves, Yolanda María			
Profesorado	Diz Chaves, Yolanda María			
Correo-e	yolandadiz@uvigo.es			
Web	http://www.uvigo.es			
Descrición xeral	A Bioquímica é unha materia de formación básica no grao en Enfermería, cuxo obxectivo principal é proporcionar unha visión xeral da estrutura e función das biomoléculas no corpo humano, así como o estudo do metabolismo humano e a súa regulación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Saber as propiedades estruturais e funcionais das biomoléculas e o seu metabolismo con vistas a o exercicio da enfermaría.	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
Saber distinguir o proceso de xeración, almacenamento e utilización da enerxía metabólica.			D9
	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
			D9
			D11

Ser capaz de distinguir os sistemas moleculares e os procesos implicados no almacenamento, replicación e expresión da información xenética.	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Saber comprender os cambios moleculares asociados a distintas situacións fisiolóxicas e patolóxicas	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Contidos

Tema	
SECCIÓN I. INTRODUCCIÓN Á BIOQUÍMICA	Definición e obxectivos de Bioquímica e Bioloxía Molecular. Desenvolvemento Histórico e perspectiva actual. Relación da Bioquímica con outras ciencias
TEMA 1. DEFINICIÓN DE BIOQUÍMICA E BIOLOXÍA MOLECULAR.	
TEMA 2. BIOELEMENTOS e BIOMOLÉCULAS	Elementos primarios, secundarios e oligoelementos. A auga: estrutura molecular e propiedades como disolvente. Produto iónico da auga: concepto de pH. Ácidos e bases en disolución. Ecuación de Henderson-Hasselbach. Amortiguadores: importancia biolóxica
SECCIÓN II. BIOQUÍMICA ESTRUCTURAL	Estrutura e clasificación de aminoácidos. .Estereoquímica dos aminoácidos .Propiedades acedo-base dos aminoácidos. Derivados de interese biolóxico. Enlace Peptídico.
TEMA 3. AMINOÁCIDOS E PÉPTIDOS	
TEMA 4. PROTEÍNAS	Clasificación das proteínas. Estrutura Primaria. Estrutura Secundaria: hélice alfa; e folla encartada beta;. Estructuras supersecundarias. Estrutura terciaria e cuaternaria. Desnaturalización de proteínas. Proteínas de importancia biolóxica
TEMA 5. CARBOHIDRATOS	
TEMA 6. LÍPIDOS	
TEMA 7. ÁCIDOS NUCLEICOS.	
TEMA 8. VITAMINAS E HORMONAS	
TEMA 9. INTRODUCCIÓN ÁS ENZIMAS.	Características xerais, nomenclatura e clasificación dos carbohidratos. Actividade óptica e isomerías. Estructuras cíclicas. Conformacións espaciais. Osas de interese biolóxico e derivado. Enlace glicosídico. Oligósidos e poliósidos de interese biolóxico. Heterósidos
TEMA 10. CINÉTICA ENZIMÁTICA	Propiedades e importancia biolóxica dos lípidos. Clasificación xeral. Ácidos grasos. Lípidos simples: triacilglicerolos. Lípidos complexos: fosfoacilglicerolos e esfingolípidos. Derivados isoprenoides. Colesterol e derivados. Derivados do ácido araquidónico
	Composición de nucleósidos e nucleótidos. Nucleótidos de importancia biolóxica. Oligonucleótidos e polinucleótidos. Ácido desoxirribonucleico. Ácidos ribonucleicos
	Vitaminas hidrosolubles. Coenzimas. Vitaminas liposolubles. Estrutura química das hormonas.Clasificación das hormonas
	Concepto de enzima. Clasificación. Cofactores. Centro activo. Formas moleculares. Complexos multienzimáticos. Enzimas multifuncionais. Medida de actividade enzimática
	Velocidade e orde dunha reacción. Catálisis encimática. Factores que afectan á *catálisis encimática. Cinética de reaccións cun substrato. Ecuación de Michaelis-Menten. Cinética de reaccións con máis substrato. Modulación da actividade encimática. Alosterismo

SECCIÓN III. METABOLISMO ENERXÉTICO

TEMA 11. INTRODUCCIÓN AO METABOLISMO

TEMA 12. MITOCONDRIAS E MEMBRANAS BIOLÓXICAS

TEMA 13. METABOLISMO DOS HIDRATOS DE CARBONO

TEMA 14. VIAS CENTRAIS DO METABOLISMO INTERMEDIARIO

TEMA 15. METABOLISMO DOS LÍPIDOS

TEMA 16. METABOLISMO DOS AMINOÁCIDOS E DAS PROTEÍNAS

TEMA 17: METABOLISMO DOS NUCLEÓTIDOS

Vías Metabólicas. Fontes de enerxía biolóxica. Ciclos do carbono e do osíxeno. Regulación do metabolismo. Termodinámica dos procesos metabólicos. Variación de enerxía libre nas reaccións de osíxeno-redución. Reaccións metabólicas axustadas. Compostos de elevada enerxía de hidrólisis. O ATP como moeda enerxética

Propiedades e función das mitocondrias. Transporte a través de membrana.

Dixestión dos glúcidos. Glucólise. Interconversión glucídica de fructosa, galactosa e manosa. Fermentacións. Ruta das pentosas fosfato. Gluconeoxénese. Regulación do metabolismo da glicosa. Metabolismo do glucóxeno e a súa regulación

Formación de Acetil CoA: complexo piruvato quinasa. Ciclo do ácido cítrico. Reaccións anapleróticas. Lanzadeiras. Cadea respiratoria transportadora de electróns. Fosforilación oxidativa

Dixestión e absorción intestinal dos lípidos. oxidación dos ácidos grasos. Cetoxénese. Biosíntese dos ácidos grasos. Biosíntese dos triacilglicerolos e fosfoacilglicerolos. Metabolismo do colesterol. Metabolismo das lipoproteínas

Proteólise. Catabolismo dos aminoácidos: transaminación, desaminación oxidativa e descarboxilación. Excreción do ion amonio.

Ciclo da urea. Degradación do esqueleto carbonado de aminoácidos.

*Asimilación biolóxica do nitróxeno. Biosíntese de *aminoácidos

Degradación dos ácidos nucleicos. Metabolismo dos nucleótidos de purina. Metabolismo dos nucleótidos de pirimidina. Rutas de novo e de recuperación

SECCIÓN IV. INFORMACIÓN XENÉTICA

TEMA 18. TRANSMISIÓN DA INFORMACIÓN XENÉTICA

TEMA 19. EXPRESIÓN DA INFORMACIÓN XENÉTICA

Biosíntese de DNA: replicación. Reparación do DNA. Biosíntese do mRNA: transcrición. Regulación da transcrición. Modificacións postranscripcionais

Código xenético. Biosíntese de proteínas. Regulación da tradución. Modificacións postraduccionalis

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	82	124
Seminario	8	16	24
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Descrición: Clases expositivas con explicacións dos conceptos teóricos. Propósito: Transmitir os contidos da materia motivando ao alumnado á reflexión, facilitándolle o descubrimento das relacións entre diversos conceptos e formarlle unha mentalidade crítica.
Seminario	Contextualización das alteracións bioquímicas na patoloxía. Aplicando coñecementos bioquímicos en enfermaría Unha vez elixido o tema, este asignarase a un ou dous alumnos. Tras a preparación, o tema é presentado polo alumno encargado, ante un número reducido de compañeiros e o profesor, xunto cos que se discutirán as dúbidas e opinións sobre o tema exposto.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante a realización dos seminarios preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa. Por correo electrónico: yolandadiz@uvigo.es. Por videoconferencia no despacho virtual: E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) (E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) - ou través da plataforma de teledocencia MOOVI

Lección maxistral Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa. Por correo electrónico: yolandadiz@uvigo.es. Por videoconferencia no despacho virtual: E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) (E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) - ou través da plataforma de teledocencia MOOVI

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Durante os seminarios trataranse casos de bioquímica clínica. O traballo realizado nos mesmos evaluarase a partir do informe entregado e da exposición oral realizada que será pública. A porcentaxe sobre a calificación final será dun 20%. Na exposición oral teránse en conta as habilidades de comunicación do alumnado mediante linguaxe verbal (uso adecuado do vocabulario, fluidez verbal, entonación, etc.) e non verbal (dinamismo corporal, movementos das mans, mirada, etc), a calidade da presentación utilizada (contidos, redacción, presentación, etc.) e a capacidade de reacción ás preguntas realizadas tras a exposición, no caso de habelas.	20	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
	É imprescindible obter unha nota mínima dun 5,0 sobre 10 para poder ponderar co resto de apartados.				
Exame de preguntas obxectivas	Exame 1: Parcial 1. É imprescindible obter unha nota mínima dun 4,25 para poder ser compensado co segundo parcial. O aprobado é 5 sobre 10.	40	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	Exame 2: Poder ser Parcial 2, para o alumnado que se presentou o parcial 1. Poden ser o parcial 1 e o Parcial 2 xuntos.	40	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
	É imprescindible obter unha nota mínima dun 5,0 sobre 10 para poder ter en conta o apartado de seminario.				

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da aprendizaxe da lección maxistral realizarase mediante dous exames parciais, que poderán facerse de forma separada (un a metade do temario e outro ó finalizar) ou os dous xuntos (ó finalizar a materia) na data indicada pola Escola. Os exames poderán ter preguntas curtas ou incluír preguntas tipo test (predominante). Un parcial poderá ser compensado co outro a partires da nota mínima de 4,25. De non superares o parcial, todala materia será examinada na convocatoria de xullo.

Tenderase en conta tanto a asistencia como a participación activa nas sesións teóricas e seminarios. A asistencia mínima será do 30% e as faltas deberán ser suxustificadas.

Evaluación NON CONTINUA/GLOBAL: Si o alumnado decide elixir a modalidade de EVALUACIÓN GLOBAL, deberá solicitalo explícitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar dende o primeiro día do comezo do curso. Realizará unha PROBA ACCESORIA que, SUMADA Ó EXAME PRINCIPAL, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %.

O sistema de cualificacións finais expresase numericamente, de acordo ao disposto no art. 5 do Real Decreto 1125/2003, de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o Sistema Europeo de Créditos e o Sistema de Cualificación*puntuación ponderada dos diferentes aspectos (que deberán estar aprobados para poder ser ponderados) e actividades que integran o sistema de avaliación. Os criterios superados serán gardados até a seguinte convocatoria do mesmo curso, pero se perderán ao pasar ao curso seguinte.

Mais información de como leva a cabo a calificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma MOOVI.

A información relativa á data do exame, hora e lugar atópase na seguinte dirección web:
<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/é/component/k2/item/116-indice-docencia>.

No exame da convocatoria de Xullo, manterase a nota obtida na realización dos traballos dos seminarios realizados durante o curso. Do mesmo xeito que na convocatoria de Xaneiro, o exame será escrito, poderá incluír preguntas test

(predominantemente) e/ou preguntas curtas. O exame celebrarase nas datas indicadas na páxina web da Escola de Enfermería do Meixoeiro.

A actuación fraudulenta en calquera proba de avaliación implicará a cualificación de cero (suspenso)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Feduchi E., **Bioquímica esencial**, 2º, Editorial Panamericana, 2015

González Hernández A, **Principios de bioquímica clínica y patología molecular**, 2º, Editorial Elsevier Saunders., 2014

Herrera E., Ramos MP., Roca P., Viana M., **Bioquímica Básica.**, Editorial Elsevier Saunders., 2014

Bibliografía Complementaria

Baynes JW., Dominiczak MH., **Bioquímica Médica**, 4ª, Editorial Elsevier Saunders., 2015

RA Harvey, PC Champe, **bioquímica**, 3º, Lippincott's Illustrated Reviews, 2008

Alberts y otros, **Biología molecular de la célula**, 5º, Omega, 2010

Mathews, Christopher K., Van Holde K.E., Ahren Kevin G, **Bioquímica**, 3ª, Editorial Addison Wesley, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105

Farmacoloxía e dietética/V52G140V01203

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Enfermaría comunitaria I/V52G140V01104

Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

Outros comentarios

A Bioquímica é unha materia de formación básica no Grao en Enfermaría, que ten como obxectivo principal proporcionar unha visión xeral da estrutura e función das biomoléculas no corpo humano, así coma o estudo do metabolismo humano e a súa regulación.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería comunitaria I				
Materia	Enfermería comunitaria I			
Código	V52G140V01104			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	del Campo Pérez, Victor			
Profesorado	del Campo Pérez, Victor Herranz Urbasos, Maria			
Correo-e	victor.delcampo.perez@sergas.es			
Web	http://http://direceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas da contorna xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos poboacionais, identificando as posibles causas de problemas de saúde
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar y multilingue
D6	Habilidades nas relacións interpersoais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo

D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade

D10 Motivación pola calidade

D11 Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de manexar o concepto de saúde-enfermidade e de aplicar nocións de Demografía sanitaria.	A1	B1	C23	D1
	A2	B3	C24	D2
	A3	B8	C25	D3
	A4	B9	C26	D4
	A5	B10	C27	D5
		B11		D6
		B16		D7
		B17		D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de aplicar o Metodo epidemioloxico e os Modelos causais	A1	B1	C23	D1
	A2	B3	C24	D2
	A3	B8	C25	D3
	A4	B9	C26	D4
	A5	B10	C27	D5
		B11		D6
		B16		D7
		B17		D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA1. CONCEPTO DE SAÚDE E ENFERMIDADE	1.1 Concepto ecolóxico. 1.2 Determinantes de saúde 1.3 Niveis de prevención 1.4 Saúde comunitaria 1.5 Enfermaría de saúde publica
TEMA 2. DEMOGRAFÍA SANITARIA	2.1 Concepto. 2.2 Demografía estática. 2.3 Movementos demográficos.
TEMA 3. SAÚDE AMBIENTAL E ECOLOGIA	3.1. Augas de consumo. 3.2. Augas residuais. 3.3. Residuos sólidos. 3.4. Contaminación ambiental.
TEMA 4. MICROBIOLOGÍA	4.1 Microbiología. 4.2 Desinfección. 4.3 Esterilización
TEMA 5.EPIDEMIOLOXIA	5.1 Marco conceptual e evolución historica 5.2 Método epidemiolóxico 5.3 Estudos epidemiolóxicos 5.3.1 Estudos descritivos. 5.3.2 Estudos de cohortes e caso-control. 5.3.4 Estudos experimentais: ensaio clínico. 5.3.5 Estudos de probas *diagnósticas. 5.4 Teoria da causalidade. Modelos causalS 5.5 Medidas de frecuencia de enfermidade: incidencia e prevalencia. 5.6. Medidas de efecto e medidas de impacto.

TEMA 6. EPIDEMIOLOGÍA DAS ENFERMEDADES TRANSMISIBLES

- 6.1 Bacterias
 - 6.1.1 Morfoloxía, fisioloxía e clasificación.
 - 6.1.2 Bacterias gram (+) e gram (-).
 - 6.1.3 Micobacterias e outras bacterias.
- 6.2 Os virus
 - 6.2.1 Morfoloxía, fisioloxía e clasificación.
- 6.3 Outros patóxenos
 - 6.3.1 Parásitos.
 - 6.3.2. Priones.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	8	14	22
Lección maxistral	40	84	124
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates, etc., realizados por relatores de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a realizar polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	De forma personalizada ou mediante email
Eventos científicos	De forma personalizada ou mediante email
Seminario	De forma personalizada ou mediante email

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Seminario	Asistencia e participación nas diferentes actividades que leven a cabo. Inclúen traballos realizados sobre as materias da materia, presentados ou non de forma oral.	30	A1	B1	C23	D1
			A2	B3	C24	D2
			A3	B8	C25	D3
			A4	B9	C26	D4
			A5	B10	C27	D5
				B11		D6
				B16		D7
				B17		D8
						D9
						D10
						D11
Exame de preguntas obxectivas	Exame 1. Preguntas con respostas verdadeiro falso.	35	A1	B1	C23	D1
			A2	B3	C24	D2
			A3	B8	C25	D3
			A4	B9	C26	D4
			A5	B10	C27	D5
				B11		D6
				B16		D7
				B17		D8
						D9
						D10
						D11

Exame de preguntas obxectivas	Exame 2. Preguntas con respostas verdadeiro falso.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B8 B9 B10 B11 B16 B17	C23 C24 C25 C26 C27	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
-------------------------------	--	----	----------------------------	--	---------------------------------	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

METODOLOXÍA:

As actividades docentes realizaranse a través de clases teóricas e seminarios específicos sobre técnicas demográficas ou epidemiolóxicas.

EXAMES:

AVALIACIÓN CONTINUA: A avaliación e conseguinte cualificación do alumno levarase a cabo mediante o sistema de avaliación global por curso, integrándose nesta avaliación a participación en clase, os traballos monográficos de os houber e as notas dos exames.

O exame farase por escrito e constará de preguntas de elección verdadeiro-falso.

Avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Se o alumnado decide elixir a modalidade de AVALIACIÓN GLOBAL deberá solicitalo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primeiro día do comezo do curso. Realizará un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %.

Debido á dificultade que supón ser equitativo para todos o alumnado na resolución das dúbidas formuladas nos exames, máxime cando o alumnado se reparten en varias aulas, non se responderán as cuestións formuladas durante os exames, senón despois dos mesmos, na revisión.

Na convocatoria de xullo farase un examen do mesmo tipo que o descrito previamente.

Máis información de como leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma MOOVI.

A información relativa a data do examen, hora y lugar atopase na seguinte dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Piedrola, **Medicina Preventiva y Salud Publica**,

Sanchez Moreno, **Enfermería comunitaria**,

Bibliografía Complementaria

pagina web INE y IGE,

Pagina web saude publica conselleria sanidade,

Navarro, **Salud Publica**,

Mandell, **Enfermedades infecciosas**,

de la Rosa, **Microbiología CC de la Salud**, 3ª Edición,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería comunitaria II/V52G140V01206

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía: Fisioloxía				
Materia	Fisioloxía: Fisioloxía			
Código	V52G140V01105			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González Oya, Jacinto Luis			
Profesorado	González Oya, Jacinto Luis Toucedo Estévez, María del Carmen			
Correo-e	jacinto.luis.gonzalez.oya@sergas.es			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	A materia de Fisioloxía Humana baséase no estudo das funcións que rexen o noso organismo. O corpo está formado por células, estas á súa vez forman tecidos, os tecidos á súa vez forman órganos, estes forman aparellos e, á súa vez estes compoñen os sistemas que manteñen o corpo vivo. Será o estudo de cada un destes niveis, e a súa relación entre si, o que servirá de base á hora de estruturar a materia. Por iso, o obxectivo xeral que se lle solicita ao alumno é: Coñecer e identificar as funcións das principais estruturas que compoñen o corpo humano, así como a súa relación con estruturas afíns.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espíritu emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaz de comprender cal é a función normal dos distintos aparellos e sistemas do organismo normal	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
			D9
			D11

Ser capaz de adquirir os coñecementos fundamentais sobre os mecanismos que regulan as funcións dos distintos órganos e sistemas

A1
A2
A3
A4
A5
C1
C9
D1
D2
D3
D4
D7
D9
D11

Contidos

Tema

1/ Introducción á fisioloxía.	Introduccion a fisioloxía
2/ Fisioloxía celular e histolóxica e sistema inmune.	FUNCÍONS DE MEMBRANA *PLASMÁTICA TIPOS DE TRANSPORTE DE MEMBRANA DIVISIÓN CELULAR
3/ Fisioloxía renal e líquidos corporais.	FUNCIÓN RENAL FILTRACIÓN *REABSORCIÓN *SECRECIÓN REGULACIÓN DO VOLUME *URINARIO FORMACIÓN DOS OURIÑOS
4/ Fisioloxía sanguínea e cardiovascular.	XENERALIDADES *HEMOSTASIA E *COAGULACIÓN GRUPOS SANGÜÍNEOS
5/ Fisioloxía respiratoria.	VENTILACIÓN PULMONAR VOLUMES E CAPACIDADES INTERCAMBIO *GASEOSO TRANSPORTE *GASEOSO REGULACIÓN DA RESPIRACIÓN ENVELLECIMENTO DO APARELLO RESPIRATORIO
6/ Fisioloxía dixestiva.	INXESTIÓN *SECRECIÓN PROPULSIÓN DIXESTIÓN ABSORCIÓN *DEFECACIÓN MECANISMOS REGULADORES DA *SECRECIÓN E DA DIXESTIÓN HORMONAS DIXESTIVAS ENVELLECIMENTO DO APARELLO DIXESTIVO
7/ Fisioloxía *endocrina.	XENERALIDADES HORMONAS: *SECRECIÓN E REGULACIÓN EN: *HIPOTÁLAMO *HIPÓFISIS *TIROIDES *PARATIROIDES *SUPRARRENALES *GÓNADAS PÁNCREAS *ENDOCRINO
8/ Fisioloxía do aparello locomotor.	FUNCÍONS DO ÓSO FUNCIONES DO MÚSCULO FUNCIONES ARTICULARES TIPOS DE MOVEMENTOS ARTICULARES *PROPIOCEPCIÓN
9/ *Neurofisioloxía.	*FISIOLOGIA DAS CÉLULAS DO SISTEMA NERVIOSO *FISIOLOGIA DO SISTEMA NERVIOSO CENTRAL *FISIOLOGIA DO SISTEMA NERVIOSO *PERIFÉRICO
10. Fisioloxía do aparello reproductor	Fisioloxía do Aparello Reprodutor Masculino Fisioloxía do Aparello Reprodutor Femenino
11. Fisioloxía dos órganos dos sentidos	GENERALIDADES VISTA OIDO OLFATO GUSTO TACTO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	70	120	190

Seminario	8	27	35
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas con explicacións dos conceptos teóricos.
Seminario	Sesións con vídeos que mostran a fisioloxía cardiovascular. Sesións nas cales o alumno/a expón co seu grupo de traballo un tema en profundidade, suxeito a debate.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	En clase, en las tutorías o a través del correo.
Lección maxistral	En clase, en las tutorías o a través del correo.
Probos	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Tutorías e correo electrónico para prepara-lo exame.
Exame de preguntas obxectivas	Tutorías e correo electrónico para prepara-lo exame.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Avaliación continua en todos os seminarios.	20	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C9	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivasExamen 1		40	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C9	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivasExamen 2		40	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C9	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación Continua: Examen 1: 40%, Examen 2: 40%. Seminarios: 20%. A non participación nos seminarios conlevará a perda da nota que xeneran éstos. IMPORTANTE: Para que a nota dos seminarios sume, e preciso obter nos exames (a suma deles), polo menos, 34 puntos netos. Polo tanto, si se obteñen nos exames, polo menos, 34 puntos netos, a nota final da asignatura será a suma dos mesmos máis a dos seminarios/traballos.

Avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Se o alumnado decide elixir a modalidade de AVALIACIÓN GLOBAL deberá solicitalo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primer día do comezo do curso. Realizará un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %.

Alumnado matriculado por segunda o sucesivas veces: Aquel alumnado que no superara a asignatura no curso(s) anterior(es) poderá elixir entre dúas opcións: 1. Con evaluación continúa. Neste caso a avaliación será igual que para o alumnado matriculado por primeira vez (Examen 1: 40%, Examen 2: 40%, Seminarios: 20%). 2. Con avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Deberá solicitalo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primer día do comezo do curso. Realizará un EXAMEN ACCESORIO (20 preguntas tipo test o V/F) que, SUMADO OS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL UN 100 %, SIEMPRE Y CUANDO SE TENGAN SUPERADOS LOS SEMINARIOS EN EL (LOS)

CURSO(S) ANTERIOR(ES).

SEGUNDA OPORTUNIDADE (EXAMEN DE JULIO): 1. CONTÍNUA: a avaliación do proceso de aprendizaxe farase en base a un exame, co mesmo formato que o da convocatoria que ten suspensa. Estará baseada nos seguintes porcentaxes: Examen: 80%. Seminarios:20%. As calificacións dos seminarios gárdanse ata a convocatoria de xullo, pero nunca poderán gardarse dun curso para outro. 2. NON CONTÍNUA: Igual que na convocatoria de decembro, e dicir, un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES).

Máis información de como leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma MOOVI.

A información relativa a data do examen, hora e lugar atópase na seguinte dirección web:
<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Tórtora G. J. y Derrickson, B., **Principios de anatomía y fisiología**, 15ª, Panamericana, 2018

Bibliografía Complementaria

Patton K. T., **Estructura y función del cuerpo humano**, 16ª, Elsevier, 2021

Stanfield, C. L., **Principios de fisiología**, 4ª, Pearson, 2011

Costanzo, L. E., **Fisiología**, 5ª, Elsevier, 2014

Mulroney, S. E., **Netter. Fundamentos de fisiología**, 2ª, Elsevier, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica I/V52G140V01204

Prácticas clínicas I/V52G140V01208

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Estatística: Estadística/V52G140V01106

Fundamentos de enfermaría/V52G140V01107

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	V52G140V01106			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Calderón Cruz, Beatriz			
Profesorado	Calderón Cruz, Beatriz Vilán Crespo, Luís			
Correo-e	beatriz.calderon@uvigo.es			
Web	http://https://secretaria.uvigo.gal/docnet-nuevo/guia_docent/?centre=352			
Descrición xeral	A Estatística xoga un papel fundamental no desenvolvemento da Ciencia, sendo un dos alicerces do método científico nas súas fases empírica e interpretativa. A variada natureza da investigación nas Ciencias da Saúde fai que a aplicación do método científico e as técnicas estatísticas resulten imprescindibles neste campo. Os profesionais sanitarios, e en particular o persoal de enfermaría, manexan habitualmente unha gran cantidade de datos (medicións de laboratorio, *antropométricas, informes sobre pacientes, ensaios clínicos, etc.) que requiren un tratamento apropiado para que resulten realmente informativos e de utilidade. Neste escenario, os métodos estatísticos permiten resumir, analizar e avaliar esta información facilitando e apoiando cientificamente a toma de decisións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación en os coidados de saúde
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber identificar, expor e resolver un problema estatístico. Coñecer os fundamentos da bioestadística e as medidas utilizadas para describir, resumir, comparar e estimar os resultados.	A1	B6		D2
	A3	B16		D3
	A4			D4
	A5			D9
				D11
Ser capaz de adquirir elementos de xuízo crítico para utilízalos na resolución de problemas e toma de decisións nas Ciencias da Saúde	A2	B6	C8	D1
	A4	B16		D4
				D7
Ser capaz de aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados da saúde (TIC)	A1	B16	C8	D2
				D3

Contidos	
Tema	
Introdución aos métodos estatísticos en ciencias da saúde	Introdución á estatística Estatística descritiva Inferencia estatística Poboación e mostra
Tipos de variables e codificación	Variables cuantitativas: discretas e continuas Variables cualitativas: Dicotómicas, politómicas e ordinais
Estatística descritiva	Frecuencias e proporcións. Moda, media, mediana, Ntiles, valores mínimo e máximo, varianza e desviación estándar.
Modelos de probabilidade e distribución	Distribución Normal Intervalos de confianza Coeficientes da curva de distribución
Contraste de hipótese	Formulación de hipótese. Datos relacionados e independentes. Análise estatística bivariada: Chi cadrada, Proba exacta de Fisher, t de student, U de Mann Whitney, Anova, Kruskall Wallis, correlación, regresión lineal, T de student para mostrás relacionadas, Wilcoxon, Anova de medidas repetidas, Friedman, McNemar, Q de Cochran.
Estimación de risco	Odds ratio e risco relativo
Fundamentos das tecnoloxías da información e da comunicación en ciencias da saúde	Redes de computación Tecnoloxías para o tratamento da información As tecnoloxías da información e da comunicación en ciencias da saúde Seguridade e privacidade da información en ciencias da saúde. Manexo de datos clínicos.
Uso e manexo das tecnoloxías para o tratamento da información.	As ferramentas informáticas de maior difusión. As solucións das aplicacións baseadas na web. Natureza da información electrónica. Rexistro, organización, tratamento e intercambio de datos empregando solucións baseadas no computador. Elaborar, publicar e compartir documentos mediante ferramentas On-line dispoñibles na Internet. Seguridade e privacidade da información en Ciencias da Saúde. Manexo de datos clínicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	32	40	72
Estudo de casos	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Seminario	8	8	16
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	2	17	19
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia polo docente.
Estudo de casos	Exposición dos contidos da materia polo docente.
Resolución de problemas de forma autónoma	Descrición: prácticas autónomas. Aplicar a realización de actividades prácticas variadas relacionadas cos contidos da materia. Exercicios prácticos a través do TIC. Simulacións a través do TIC. Traballo autónomo do alumnado Obxectivo: adquirir as destrezas, coñecementos, aptitudes e actitudes recollidos nos contidos da materia mediante a interacción cos sistemas e recursos informáticos dispoñibles. Utilizar programas e recursos informáticos tanto do ámbito profesional como xenéricos.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Descrición: prácticas autónomas. Aplicar a realización de actividades prácticas variadas relacionadas cos contidos da materia. Exercicios prácticos a través do TIC. Simulacións a través do TIC. Traballo autónomo do alumnado Obxectivo: adquirir as destrezas, coñecementos, aptitudes e actitudes recollidos nos contidos da materia mediante a interacción cos sistemas e recursos informáticos dispoñibles. Utilizar programas e recursos informáticos tanto do ámbito profesional como xenéricos.
--	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Durante todo o curso estará aberto un foro na plataforma Moovi para que o alumnado poida consultar calquera dúbida relacionada coas prácticas da materia. Dentro da plataforma Moovi está dispoñible o enderezo electrónico do profesorado para calquera dúbida.
Seminario	Durante os seminarios, nos que o grupo dividírase en catro subgrupos de non máis de 15 alumnos préstase unha atención personalizada do alumnado e da súa evolución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizar todas as tarefas autónomas propostas, presentándoas no tempo e forma establecidos. Cada unha será cualificada cunha nota mínima de 0 e unha máxima de 10. Posteriormente, estas notas serán sumadas e ponderadas ao 25% da avaliación total. Tamén, inclúese a asistencia e a participación nas actividades presenciais mostrando actitude positiva en todo momento.	25	A1 B6 C8 D1 A2 B16 D2 A3 D3 A4 D4 A5 D7 D9
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Realizar todas as prácticas guiadas propostas, presentándoas no tempo e forma establecidos e estar cualificadas, todas elas, como aptas. Asistir e participar nas actividades presenciais mostrando actitude positiva en todo momento.	17	A1 B6 C8 D1 A2 B16 D2 A3 D3 A4 D4 A5 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	Proba que inclúe preguntas pechadas de resposta alternativa, combinadas con preguntas de resposta "verdadero ou falso", todas relacionadas cos contidos da materia. O alumnado debe seleccionar unha resposta de entre un número limitado de posibilidades. É obrigatorio que as e os estudantes presenten esta práctica para poder aprobar o curso.	33	A1 B6 D1 A2 D2 A5 D4 D7 D9 D11
Práctica de laboratorio	Proba que inclúe actividades, problemas ou casos a resolver similares aos expostos nas tarefas e nos exemplos expostos durante o curso. O alumnado debe responder á actividade proposta, plasmando de maneira práctica os coñecementos adquiridos da materia. A superación desta proba poderá compensar a cualificación insuficiente da avaliación continua das actividades de carácter práctico. É obrigatorio que as e os estudantes presenten esta práctica para poder aprobar o curso.	25	A1 B6 C8 D1 A2 B16 D2 A3 D3 A4 D4 A5 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

FORMATO DAS PROBAS

- Exame de preguntas obxectivas: Inclúe preguntas pechadas de resposta alternativa. O alumnado debe seleccionar unha resposta de entre un número limitado de posibilidades, ou contestar si a afirmación que se indica é "verdadeira" ou "falsa", neste tipo de preguntas tres respostas equivocadas poden restar o valor dunha acertada.

- Tarefas e práctica de laboratorio: Estarán conformadas por actividades, problemas ou casos a resolver semellantes aos presentados nas clases ao longo do curso. O alumnado debe responder á actividade proposta, plasmando de maneira práctica os coñecementos adquiridos sobre a materia.

ASISTENCIA Y EVALUACIÓN NO CONTINUA GLOBAL

O alumnado que non asista ás clases e non complete a avaliación continua, terá dereito a presentar a práctica de laboratorio e os exames de xuño e xullo, para aprobar a asignatura deberán ter unha nota de 6 ou superior, tanto no examen de preguntas obxectivas como na práctica de laboratorio.

Se o/a alumno/a decide elixir a modalidade **avaliación global**, deberá solicitarlo explícitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primeiro día do comezo do curso. Esta persoa, realizará a práctica de

laboratorio e o exame final que, en conxunto, ponderarán o 100% da avaliación.

EVALUACIÓN DE XULLO O procedemento de avaliación na convocatoria de Xullo será o mesmo que o da convocatoria de xuño. O alumnado que teña completadas as actividades de avaliación continuada durante as clases teórico-prácticas manterá esta nota na convocatoria de Xullo.

DATAS DOS EXAMES DO CURSO 2023-2024

A información relativa á data do exame, hora e lugar, atópase na seguinte ligazón:

<http://213.60.254.231/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia#CAL>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Miguel A. Martínez-González, **Bioestadística Amigable**, 4ª, Elsevier Health Sciences, 2020

Francisca Ríos Díaz y Julia Warnberg, **Bioestadística**, 2ª, Paraninfo, 2014

Bibliografía Complementaria

J. Sentís, H. Pardell; E. Cobo; J. Canela, **Bioestadística**, 3ª, Elsevier Masson, 2003

Argimon Pallas, José María y Jiménez Villa, Josep, **Métodos de investigación clínica y epidemiológica**, 2ª, Elsevier España, 2004

Gail F. Dawson, MD, MS, Faaep, **Interpretación fácil de la Bioestadística**, 3ª, Elsevier Saunders, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía da investigación/V52G140V01401

Traballo de Fin de Grao/V52G140V01407

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/V52G140V01104

Outros comentarios

Para esta materia é de carácter obrigatorio que o alumnado conte co seguinte material:

-Computador portátil

-Programa PSPP instalado no computador portátil. Pode descargarse da seguinte ligazón: <https://www.gnu.org/software/pspp/get.html>

-Microsoft office ou libre office instalado no computador portátil.

-Adobe Acrobat Reader instalado no portátil. Pode descargarse da seguinte ligazón:

<https://get.adobe.com/é/reader/?promoid=51TC8TXB>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos de enfermaría**

Materia	Fundamentos de enfermaría			
Código	V52G140V01107			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Gómez Cantorna, Cristina			
Profesorado	Gómez Cantorna, Cristina			
Correo-e	cristina.gomez.cantorna@uvigo.es			
Web	http://www.uvigo.es			
Descrición xeral	O profesional de enfermaría deberá saber identificar, integrar, e relacionar o concepto de saúde e os coidados dende una perspectiva histórica, para comprender a evolución dos coidados de enfermaría. Comprender, dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina enfermera, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso do coidar, desenvolvendo os planes de coidados correspondentes. Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o bienestar, calidade e seguridade das persoas atendidas. Iniciar ao alumnado na metodoloxía do Proceso de Atención de Enfermaría (PAE) e nas taxonomías enfermeiras que na actualidade estánse a utilizar. E fomentar ao alumnado un espírito crítico e de integración para o traballo en equipo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados aos resultados na saúde, evaluando o seu impacto, a través das guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica e trata o cuida un problema de saúde
B5	Deseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar coa equipa de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría
C16	Comprender dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de cuidar,desarrollando os plans de coidados correspondentes
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir benestar, calidade e seguridade ás persoas atendidas
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación

D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber as teorías e modelos da enfermaría	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2	C16	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Ser capaz de aplicar a metodoloxía científica no proceso de coidar.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B5 B6 B8 B14 B15 B17	C15 C17 C18	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Contidos

Tema	
MÓDULO IV: Principios que sustentan os cuidados básicos. Técnicas e procedementos que configuran os cuidados básicos.	Tema 1: La unidad del paciente Tema 2: Tipos de cama hospitalaria Tema 3: Constantes vitales Tema 4: Administración de medicación Tema 5: Necesidades humanas y cuidados básicos, Respiración Tema 6: Necesidades humanas y cuidados básicos, Alimentación Tema 7: Necesidades humanas y cuidados básicos, Hidratación Tema 8: Necesidades humanas y cuidados básicos Eliminación Urinaria Tema 9: Necesidades humanas y cuidados básicos, Eliminación Intestinal Tema 10: Necesidades humanas y cuidados básicos, Movilidad/Actividad Tema 11: Necesidades humanas y cuidados básicos, Descanso y Sueño Tema 12: Necesidades humanas y cuidados básicos, Termorregulación Tema 13: Necesidades humanas y cuidados básicos, Higiene Tema 14: Necesidades humanas y cuidados básicos, Comunicación
MÓDULO I: Cuidados dende unha perspectiva histórica.	Tema 1: Historia da enfermaría. Tema 2: Os cuidados enfermeiros a través dos tempos. Nacemento da enfermaría profesional.
MODULO II: Conceptos que configuran a disciplina enfermeira. Teorías e modelos de enfermaría.	Tema 1: Enfermería profesional. Función da profesión de enfermeira. Tema 2: Modelos e teorías en enfermaría. Elementos fundamentais da disciplina enfermeira: persona, entorno, saúde, enfermaría. Tema 3: Modelos e cuidados de enfermaría mais representativos. Tema 4: Modelo de necesidades de Virginia Henderson.
MÓDULO III: Aplicación da metodoloxía científica no proceso do coidar. Desenvolvemento dos planes de cuidados correspondientes. O proceso enfermeiro para proporcionar benestar, confort, seguridade ás persoas atendidas. Patrones funcionais de saúde.	Tema 1: Proceso de Atención de Enfermería. Metodoloxía científica e razoamento clínico Tema 2: Etapas do PAE (Proceso de Atención de Enfermería) 2.1. Etapa de Valoración 2.2. Diagnósticos enfermeiros. Taxonomía NANDA 2.3. Planificación. Taxonomía NOC. Taxonomía NIC 2.4. Execución do plan de cuidados 2.5. Evaluación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	39	47
Lección maxistral	70	104	174
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Seminario Traballo en profundidade sobre un tema. Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistrais coa adquisición doutras competencias académico-profesionais.
Lección maxistral	Lección maxistral Clases expositivas sobre contidos teóricos básicos. Directrices para realizar exercicios ou traballos que han de realizar os estudantes de forma colectiva.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na clase, nas tutorías ou a través do correo
Seminario	Na clase, nas tutorías ou a través do correo
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Titorías e correo electrónico para prepara lo examen
Exame de preguntas de desenvolvemento	Titorías e correo electrónico para prepara lo examen

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Seminarios: valor máximo de 2 puntos, valor na nota final do 20%. No desenvolvemento dos seminarios o profesor explicará e propondrá un Caso Clínico para que o alumnado o resolva en grupos de 2 persoas, entregárase na data que o solicite o profesor. Serán avaliados: -A estrutura, calidade dos contidos, partes do PAE, diagnósticos de enfermaría, bibliografía utilizada e presentación do caso clínico proposto polo profesor. -Sanción con -0,2 por non poñer os principais diagnósticos de enfermaría (diagnósticos que figuran no escrito do caso clínico). -Dar diagnósticos aos maiores con sentido, puntúan positivo. -Penalización con -0,2 se os diagnósticos máis antigos non teñen sentido. -Sanción con -0,2 no caso de que falte algún dos apartados do PAE. A copia total ou parcial do contido dos Casos Clínicos, xa sexa de Internet ou de compañeiros, suporá a perda da nota que xeran e será penalizada negativamente. A asistencia aos seminarios é OBRIGATORIA. -0,2 penalizarase por cada falta de asistencia a seminarios. Valorarase o cumprimento dos horarios, a asistencia, a participación activa, os coñecementos, as actitudes e aptitudes do alumnado.	20	A1 B1 A2 B2 A3 B5 A4 B6 A5 B8 B14 B15 B17	C15 D1 C16 D2 C17 D3 C18 D4 D7 D9 D11	
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test 40% da nota final: o exame consta dunha proba de X preguntas de resposta única (A, B, C ou D). Tres preguntas incorrectas anulan unha correcta (cada pregunta incorrecta -0,33). As respostas en branco non puntúan. A resposta que consideres correcta no modelo marcarase cunha X nun bolígrafo azul, non se valorarán o resto de anotacións. Valor máximo de 4 puntos. Para aprobar a materia é necesario ter superado a metade da nota das preguntas da proba (2 puntos sobre 4) e a metade da nota xerada polas preguntas curtas (2 puntos sobre 4), un 4 sobre 8 no exame teórico completo. Para aprobar a materia será necesario superar o exame teórico para poder sumar a nota correspondente aos seminarios. Á puntuación obtida no exame teórico sumarase a puntuación correspondente ao Caso Clínico e Seminarios, sendo necesario obter un 5 sobre 10 (Exame + Seminarios) para superar a materia. □Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas de avaliación, suporá unha cualificación de 0 (suspense). No caso de detectar comportamentos fraudulentos durante unha proba presencial, o alumno, logo de ser identificado polo profesorado, deberá abandonar inmediatamente a proba. O profesorado deberá presentar un informe da incidencia ao órgano de dirección do centro"	40	A1 B1 A2 B2 A3 B5 A4 B6 A5 B8 B14 B15 B17	C15 D1 C16 D2 C17 D3 C18 D4 D7 D9 D11	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas curtas 40% da nota final: o exame consta dunha serie de preguntas curtas. Lerás o que se che pida en cada caso e quedarás no espazo previsto para responder a esa pregunta. Corrixirase o que hai no oco estimado para cada pregunta, non se valorarán o resto de anotacións. Valor máximo de 4 puntos.	40	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C16 D2 A3 B5 C17 D3 A4 B6 C18 D4 A5 B8 D7 B14 D9 B15 D11 B17
	Para aprobar a materia é necesario ter superado a metade da nota das preguntas da proba (2 puntos sobre 4) e a metade da nota xerada polas preguntas curtas (2 puntos sobre 4), un 4 sobre 8 no exame teórico completo.		
	Para aprobar a materia será necesario superar o exame teórico para poder sumar a nota correspondente aos seminarios.		
	Á puntuación obtida no exame teórico sumarase a puntuación correspondente ao Caso Clínico e Seminarios, sendo necesario obter un 5 sobre 10 (Exame + Seminarios) para superar a materia.		
	□Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas de avaliación, suporá unha cualificación de 0 (suspenso). No caso de detectar comportamentos fraudulentos durante unha proba presencial, o alumno, logo de ser identificado polo profesorado, deberá abandonar inmediatamente a proba. O profesorado deberá presentar un informe da incidencia ao órgano de dirección do centro□.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN GLOBAL:

Para o alumnado que solicite oficialmente a Avaliación Global, realizarase un exame teórico-práctico cuxa avaliación será do 100% na nota final, na data oficial do exame dese curso académico. Para aprobar a materia, o alumnado deberá obter unha nota mínima de 5 sobre 10 no exame teórico-práctico (Aprobación de cada parte do exame por separado, Preguntas Test e Preguntas Curtas).

□Para os casos de realización fraudulenta de exercicios ou probas de avaliación, suporá unha cualificación de 0 (suspenso). No caso de detectar comportamentos fraudulentos durante unha proba presencial, o alumno, logo de ser identificado polo profesorado, deberá abandonar inmediatamente a proba. O profesorado deberá presentar un informe da incidencia ao órgano de dirección do centro.

Consideracións xerais da avaliación:

1. A asistencia aos seminarios é OBRIGATORIA, en caso de ausencia por causa de forza maior, estará debidamente xustificada. A non asistencia aos seminarios dará lugar á perda da nota xerada polos mesmos.
2. Para aprobar a materia será necesario superar o exame teórico para poder sumar a nota correspondente aos seminarios.
3. Valorarase a actitude do alumno, as achegas de interese, a participación, o traballo en equipo, o comportamento e o respecto cara ao profesor e aos demais compañeiros, así como o cumprimento dos horarios.
4. Cando o alumno non se presente á proba escrita final, considerarase non presentado.
5. Na proba de segunda oportunidade (exames de xullo) manterase a cualificación obtida nos seminarios.
6. Xustificación das faltas: para que unha falta se considere xustificada, deberá presentarse ao profesorado responsable da materia (no prazo máximo dunha semana desde o día da ausencia) documento que acredite debidamente a causa da falta. Cando a ausencia se deba a unha actividade programada (por exemplo, unha cita médica) o alumno deberá avisar á profesora responsable coa suficiente antelación para intentar suplir a ausencia mediante unha sesión alternativa (por exemplo, con outro grupo de seminario).
7. A información relativa á data, hora e lugar do exame pódese consultar na dirección web da Escola de Enfermaría do Meixoeiro.

A avaliación de JULIO estará baseada nas seguintes porcentaxes: Exame: 40% Preguntas tipo TEST, 40% Preguntas curtas. Seminarios: 20%

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ALFARO-LEFEVRE, R., **Aplicación del Proceso de Enfermería**, 5ª, Elsevier, 2007
- BERMAN, et al., **Fundamentos de Enfermería**, 9ª, Pearson, 2012
- BULECHEK, G., **Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC)**., 6ª, Elsevier, 2014

JOHNSON, M. et al., **Interrelaciones NANDA, NIC e NOC: Diagnósticos enfermeros, Resultados e Intervenciones**, 2ª, Harcourt-Mosby, 2007

KOZIER & ERB, **Fundamentos de enfermería, Volumen 1 y 2**, Pearson, 2013

MOORHEAD, S., **Clasificación de resultados de enfermería (NOC). Medición de resultados en salud.**, 5ª, Elsevier, 2014

NANDA Internacional., **Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación**, Elsevier, 2015-2017

SMITH, S. F., **Técnicas de enfermería clínica (de las técnicas básicas a las avanzadas)**, Pearson, 2009

BENAVENT GARCÉS, M. et al., **Fundamentos de Enfermería**, 2ª, Difusión Avances de Enfermería, 2003

GALARRETA S, MARTIN C., **Enferpedia Técnicas y procedimientos de Enfermería**, 1ª, Editorial Médica Panamericana, 2018

NANDA INTERNACIONAL, **Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021

NANDA INTERNACIONAL, **Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2018-2020**, 11ª, Elsevier, 2018

Bibliografía Complementaria

BERMAN, et al., **Fundamentos de Enfermería. Conceptos, proceso y práctica**, 8ª, Pearson, 2008

CARPENITO, L., **Diagnóstico de Enfermería: aplicaciones a la práctica clínica**, 9ª, Interamericana, 2002

FERNANDEZ FERRIN, C et al., **Enfermería Fundamental.**, Masson, 2000

HENDERSON, V., **La naturaleza de la Enfermería. Reflexiones 25 años después.**, Masson, 1999

LUIS RODRIGO, M. T., **Los diagnósticos enfermeros: revisión crítica y guía práctica.**, 8ª, Masson, 2008

MARRINER TOMEY et al., **Modelos y teorías en enfermería**, 7ª, Mosby, 2011

MARTÍNEZ MARTÍN, M et al., **Historia de la Enfermería**, 2ª, Elsevier, 2011

NIGHTINGALE, F, **Notas sobre enfermería**, Salvat, 1990

POTTER, P. e PERRY, A., **Fundamentos de Enfermería. (2 vol.)**, 5ª, Harcourt, 2001

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Enfermería clínica I/V52G140V01204

Introducción á enfermería clínica/V52G140V01201

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Estatística: Estadística/V52G140V01106

Fisiología: Fisiología/V52G140V01105

Fundamentos de enfermería/V52G140V01107

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Enfermería comunitaria I/V52G140V01104

Psicología: Psicología/V52G140V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma moderno: Inglés técnico				
Materia	Idioma moderno: Inglés técnico			
Código	V52G140V01108			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Rostron , Anthony			
Profesorado	Rostron , Anthony			
Correo-e	ajrostron@gmail.com			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	Curso enfocado a perfeccionar as destrezas de escritura científicas en inglés, presentacións *científicas en inglés, e aumentar coñecementos do sistema NHS e as súas pautas para poder acceder ao campo laboral en Inglaterra			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación en os coidados de saúde
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de entender, en inglés, conferencias simples, coloquios y charlas académicas sobre temas médicos o sanitarios	A1	B6	C8	D1
	A2	B16		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D7
				D9
Ser capaz de exponer presentaciones científicas en inglés con buen estilo				D11
	A1	B6	C8	D1
	A2	B16		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D7
				D9
				D11

Contidos

Tema

1. Introducción á terminoloxía das ciencias da saúde. Expresión oral no *ambito sanitario.	1. Uso de *PowerPoint, linguaxe corporal, *entonación.
2. Análisis e comprensión de textos específicos. Realizar presentacións médicas avanzadas en inglés (con prácticas).	2. Presentar e entender presentacións con pouco texto.
3. Comprensión lectora. Saber redactar literatura científica segundo as normas da AMA *Style *Guide 10*th Ed.	Conocer las reglas del AMA

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	52	0	52
Resolución de problemas de forma autónoma	0	96	96
Presentación	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Explicación do léxico científico e estruturas empregadas na linguaxe científica.
Resolución de problemas de forma autónoma	Hacer ejercicios on-line gramaticales.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevista personal o con correo electrónico con el profesor
Resolución de problemas de forma autónoma	Entrevista personal o con correo electrónico con el profesor
Probas	Descrición
Presentación	Presentacion corta en inglés

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Asistencia e participación na clase.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B6 B16	C8	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Presentación	Presentación	40	A1 A2 A3 A4 A5	B6 B16	C8	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	Haberá unha pequena proba de inglés xeral. A proba abarcará principalmente gramática e vocabulario sinxelos co inglés en uso. Tamén haberá preguntas relacionadas directamente coa teoría impartida durante as clases (habilidades de presentación/matemáticas médicas/busca de información/vocabulario médico, etc.)	40	A1 A2 A3 A4 A5	B6 B16	C8	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación NON CONTÍNUA/GLOBAL. Se o alumnado decide elixir a modalidade de AVALIACIÓN GLOBAL deberá solicitalo explicitamente, a través do formulario pertinente, no prazo dun mes a contar desde o primeiro día do comezo do curso. Realizará un EXAME ACCESORIO que, SUMADO ÓS EXAMES PRINCIPAIS, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %.

Convocatoria de Xullo: Mesma avaliación que na convocatoria previa.

No caso de non poder asistir a clase, o alumno pode realizar tarefas de examen on-line. Terá tres intentos para aproba-la proba. O mellor resultado será considerado como válido.

A información relativa a data do examen, hora e lugar atópase na seguinte dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Anthony Rostron, **Archivos PDF con los contenidos del curso.**, 1,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108